

Kunstwerk v/d week

FEMKE SCHAAP ZEEE

Nocturne in Black and Gold - The Falling Rocket, door James Abbott McNeill Whistler.

Tintellicht

Femke Schaap maakt het duister zichtbaar met behulp van licht.

Haar **lichtkunstwerk op en rond de vuurtoren van Schiermonnikoog** geeft een tintelend, verliefd gevoel.

Door **Anna van Leeuwen**

Lichtkunstwerk Zeee van Femke Schaap.

Foto Gitte Brugman

Het is half elf 's avonds en het wordt steeds donkerder bij de Zuidertoren op Schiermonnikoog. De voormalige vuurtoren staat op een duin in het dorp. In de lichtwachterswoning brandt geen licht meer. Een eerste voorbijganger komt bij het hek staan kijken. Een paar konijnen scharrelen rond.

Twintig minuten later wordt het druk op het duin. De konijnen hebben zich in hun holen verstopt. Met huurfietsen, wandelend of met de hond zijn eilandbewoners en toeristen aan komen zwermen. Maar de vuurtoren geeft nog geen sjoenge, dat gebeurt deze avond pas om 22.55 uur. Dan start het lichtkunstwerk Zeee van Femke Schaap.

Ineens kust het licht de oude vuurtoren tot leven met opwaartse lichtbellen en zwevende lichtstippen.

De projectie die Schaap maakte, laat zich moeilijk omschrijven. Denk: het overweldigende van vuurwerk, het meditatieve van een kampvuur, het elegante van een ballet plus de tinteling van een verliefdheid. Ja, het licht schijnt op de toren, maar ik voel het in mijn buik.

De zeewind lijkt de bewegingen van de projectie verder op te sturen en ook de paar vogels die nog zingen lijken erbij te horen. Dit is een stil spektakel. We proberen het met onze telefoons en camera's te vangen, maar dat lukt niet. Charmant ook, een kunstwerk dat mensen lokt voor een ervaring die niet is vast te leggen.

De magie van de donkere nacht laat zich op haar scherpst zien met behulp van licht. Dat klinkt tegenstrijdig, maar zo werkt het wel, blijkt ook bij Zeee. Kunstenaars die nachtaferelen schilderen weten

dat maar al te goed. Vaak is zo'n nocturne verlicht door de maan, een lamp in de verte, een kampvuur. Dat geeft het tafereel meer diepte dan alleen al die tinten duister.

De Amerikaanse schilder James Abbott McNeill Whistler (1834-1903) maakte verschillende prachtige nocturnes. De bekendste is zijn *Nocturne in Black and Gold - The Falling Rocket*, geïnspireerd door een Londense vuurwerkshow. Whistler laat op het doek het duister bruisen, net zoals Schaap dat doet. Dit werd Whistler overigens niet in dank afgenomen. Criticus John Ruskin (1819-1900) vergeleek het moderne schilderen met 'een pot verf in het gezicht van de toeschouwer gooien'. Vervolgens besloot de schilder de criticus aan te klagen voor smaad. In de rechtbank betoogde Whistler dat

het schilderij moest worden opgevat als een 'artistieke rangschikking'. De schadevergoeding die de schilder kreeg was zo klein, dat hij faillissement moest aanvragen vanwege de proceskosten.

Ook de kunst van Femke Schaap heeft eerder tot opschudding geleid. Of eigenlijk, de verwachte komst van een kunstwerk van Schaap. Ze had een lichtkunstwerk gemaakt voor een nieuw ingericht plantsoen in Amsterdam-Zuid. Na protest door tegenspuiterende omwonenden werd het project na jaren voorbereiding onverwachts door het stadsdeel afgeblazen. Gelukkig laat Schaap zich door zoiets stomms niet uit het veld slaan. Er is inmiddels een nieuwe locatie in Amsterdam gevonden. Het kunstwerk (*Virtual Fountains*) wordt aan het begin van de winter alsnog onthuld.

Wie? Femke Schaap (51)
Wat? Zeee (2022)

Waarom? Zeee is de aftrap van Baken Schiermonnikoog, een reeks lichtkunstwerken op de Zuidertoren. Een jaar lang belicht elke twee maanden een andere kunstenaar de toren (t/m 14 augustus 2023). Zeee is nog te zien tot eind augustus.

Wanneer? Dagelijks gedurende een half uur, vanaf de nautische schemering. De starttijden staan op de website van kunstorganisatie Hi-Lo.